

Invasieve exoten in het vizier

Inhoud

Wetgeving

Europese wetgeving	2
Soortenbesluit	4
Samenwerkingsakkoord IUS	5
Wijzigingen verzameldecreet	7
Beheerregelingen.....	9

Info over invasieve exoten

Soorten Europese verordening.....	11
Andere invasieve exoten.....	13
Harmonia - Belgian Forum on Invasive Species.....	15
Invasieve exoten van het Waarschuwingssysteem	16
Life riparias	18

Gebundelde lijst invasieve exoten

Exotentoets / screening

Alerts

Wetgeving - Europese verordening

- (Europese) Verordening Nr. 1143/2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve, uitheemse soorten

<http://eurlex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1480870785252&uri=CELEX:32014R1143>

- van kracht sinds 1 januari 2015
- Unielijstsoorten
- Dynamische lijst
- Eerste lijst in 2016
- aanvullingen in 2017
- aanvullingen in 2019
- Aanvullingen in 2022

In navolging van andere landen zoals de Verenigde Staten, Japan, Australië en ook Nieuw-Zeeland, was het al jaren de wens van de Europese Unie om te kunnen beschikken over een werkkader om de introductie van invasieve uitheemse soorten binnen haar grondgebied te voorkomen en te beheersen. De Europese verordening betreffende invasieve, uitheemse soorten is van kracht sinds 1 januari 2015.

Verskil tussen een verordening en een richtlijn is dat een verordening bindend is. In tegenstelling tot de verordening dient een richtlijn eerst door de lidstaten te worden omgezet in nationale wetgeving.

Verordeningen zijn vanaf hun inwerkingtreding automatisch en op dezelfde manier in hun geheel bindend in alle EU-landen.

De bepalingen uit de Europese verordening gelden voor soorten van de lijst van voor de Unie zorgwekkende, invasieve soorten. Dit is een dynamische lijst: er kunnen soorten worden toegevoegd en verwijderd. Soorten worden op deze 'Unielijst' opgenomen indien ze een aantoonbare negatieve impact op de inheemse Europese biodiversiteit hebben én de maatregelen uit de verordening deze impact kunnen beperken.

In 2016 werd de eerste lijst van voor de Europese Unie zorgwekkende invasieve soorten gepubliceerd, in 2017, 2019 en 2022 volgden nog aanvullingen.

Wetgeving - Europese verordening

- Soorten van de Unielijst mogen **niet** worden gehouden, gekweekt, vervoerd, gebruikt, uitgewisseld, of worden toegestaan om zich voort te planten. Daarenboven is het uiteraard niet toegestaan om de soorten vrij te laten in het milieu.
- Naast het vermijden van deze *opzettelijke* vormen van introductie (bv. handel), dienen de lidstaten de wijzen waarop soorten *onopzettelijk* worden geïntroduceerd (bv. als verstekeling) in de mate van het mogelijke te vermijden.
- Indien een soort die nog niet eerder op het grondgebied van de lidstaten was vastgesteld, toch wordt waargenomen, dient deze zo snel mogelijk verwijderd te worden. Dergelijke **snelle respons** is een gedeelde verantwoordelijkheid van (lokale) overheden en terreineigenaars.
- Voor die soorten op de lijst die al wijdverspreid zijn, dienen de lidstaten maatregelen te nemen om deze soorten zoveel mogelijk **onder controle te houden**. Ook dit is een **gedeelde verantwoordelijkheid tussen overheden en terreineigenaars**.

Wetgeving - Soortenbesluit

- Besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer van 15 mei 2009, gewijzigd bij Besluit van de Vlaamse Regering van 25 januari 2019
- <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1018227&datum=&geannoteerd=false&print=false>
- 'Unielijstsoorten'
- Alle overige uitheemse soorten

De Europese verordening is, voor wat de Vlaamse bevoegdheden betreft, verankerd in het Soortenbesluit van de Vlaamse regering.

Het Soortenbesluit trad in werking op 1 september 2009. Het besluit was het resultaat van een grondige integratie en verduidelijking van de bestaande Vlaamse regelgeving inzake soortenbescherming en soortenbehoud.

Het Soortenbesluit werd gewijzigd bij BVR van 17 juni 2016 tot wijziging van diverse bepalingen van het Soortenbesluit van 15 mei 2009. Dit besluit werd evenwel vernietigd bij arrest van de Raad van State nr. 243.364 van 10 januari 2019. Vogelbescherming Vlaanderen was naar de Raad van State gestapt en die heeft het volledige besluit vernietigd, wat inhoudt dat de bepalingen die daarin stonden, niet meer gelden.

In 2019 wijzigt de Vlaamse Regering opnieuw het Soortenbesluit. In het Soortenbesluit wordt bepaald welke soorten dieren en planten beschermd zijn in het Vlaamse Gewest, en welke wettelijke gevolgen verbonden zijn aan die beschermde status. In de eerste plaats worden een reeks handelingen vermeld die verboden zijn ten aanzien van beschermde soorten.

De wijziging omvat:

- de implementatie van Europese regelgeving,
- verduidelijkingen voor zaken die interpretatiemoeilijkheden opleverden of moeilijk uitvoerbaar of handhaafbaar zijn,
- en het aanpassen van artikelen aan het decreet over het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.
- Tenslotte werd ook de Europese Verordening 1143/2014 betreffende invasieve uitheemse soorten geïmplementeerd. Het is overigens relevant te melden dat het

Soortenbesluit ook de mogelijkheid voorziet voor de opmaak van een lijst van voor Vlaanderen zorgwekkende, invasieve soorten.

Samenwerkingsakkoord IUS

Wetgeving - Decreet instemming samenwerkingsakkoord rond IUS

- 3 MEI 2019. - Decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 januari 2019 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten
- Datum staatsblad: 29-05-2019
- Inwerkingtreding: 08 -06-2019

De oorsprong van het samenwerkingsakkoord:

De uitvoering van de EU-IUS-verordening valt zowel onder de bevoegdheden van de federale staat als van de gemeenschappen en de gewesten. Het betreft voornamelijk het natuurbehoud maar eveneens het wetenschappelijk onderzoek.

Wat het natuurbehoud betreft, is de federale staat bevoegd voor de in-, uit- en doorvoer van niet-inheemse planten- en diersoorten, en hun krenten. De federale staat is eveneens bevoegd voor het natuurbehoud in de zeegebieden.

De gewesten zijn principieel bevoegd inzake natuurbehoud in overeenstemming met diezelfde wet tot hervorming der instellingen.

Dus kort gezegd: verdeelde bevoegdheden.

De meeste bepalingen van de EU verordening vereisen immers een gecoördineerde uitvoering op Belgisch vlak, hetgeen nodig is om de samenhang te verzekeren maar ook de doeltreffendheid van de uitvoering van de maatregelen voorgeschreven door de verordening en daarom werd deze samenwerkingsovereenkomst opgemaakt die in dit decreet wettelijk werd vastgelegd.

Wetgeving - Decreet instemming samenwerkingsakkoord rond IUS

- Drie nieuwe entiteiten
 - **Nationaal Comité** voor de Invasieve Uitheemse Soorten
 - ANB, SPW, FOD, BIM, BBP
 - Voorzitter : ANB
 - **Nationale Wetenschappelijke Raad** voor de IUS
 - INBO, DEMNA, KBIN, Natuurpunt
 - Voorzitter : Etienne Branquart (DEMNA)
 - **Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat** voor de IUS
 - Dido Gosse & Jane Reniers

Om de coördinatietaken te vervullen zoals voorzien in het samenwerkingsakkoord, worden drie nieuwe instanties opgericht.

Nationaal Comité bestaat uit vertegenwoordigers van de administraties die bevoegd zijn voor de uitvoering van de verordening. Dit comité is aangevuld met diverse waarnemers zoals de vertegenwoordiger van het Belgisch Platform voor Biodiversiteit (BPB)

Het Comité heeft twee hoofdtaken:

- Enerzijds oefent het de te coördineren taken uit, zoals:
 - het vaststellen van het voorstel van Belgisch standpunt over de opname van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten op de unielijst;
 - het uitbrengen van een advies over de vergunningsaanvragen die een coördinatie vereisen tussen de bevoegde overheden.
- Anderzijds is het Comité het geschikte forum voor de uitwisseling van informatie wanneer er unilaterale maatregelen genomen worden door een bevoegde overheid.

BBP: Het Belgisch biodiversiteitsplatform is een interface tussen Belgische onderzoekers en policy-makers, zowel op nationaal als internationaal niveau)

de **Nationale Wetenschappelijke Raad**, wetenschappelijke ondersteuning

(Département de l'Etude du milieu naturel et agricole – DEMNA)

Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat om gecoördineerde uitvoering van de in het samenwerkingsakkoord voorziene taken te verzekeren

Het **Belgisch Platform voor Biodiversiteit** (BPB) is op Belgisch niveau een uiterst belangrijk orgaan inzake wetenschappelijke expertise over invasieve uitheemse soorten.

Deze expertise wordt al meerdere jaren ontwikkeld, meer bepaald via het Belgisch Forum voor invasieve uitheemse soorten, dat een informele structuur is die de hele wetenschappelijke gemeenschap samenbrengt die actief is op het vlak van biologische invasies. Door het te koppelen aan de uitvoering van de verordening, heeft het samenwerkingsakkoord tot doel om te profiteren van de wetenschappelijke expertise die opgebouwd wordt door het platform in het kader van haar activiteiten inzake invasieve uitheemse soorten en dus om elk dubbel werk op Belgisch niveau te vermijden. Vele van de taken die reeds worden uitgevoerd door het platform zijn immers verplichtingen of wetenschappelijke taken van de verordening die op nationaal niveau moeten ontwikkeld worden, in casu door de gewesten op Belgisch niveau wat de niet-mariene soorten betreft.

Wijzigingen verzameldecreet

Wetgeving – Wijzigingen verzameldecreet

- 26 april 2019. - Decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw
- Datum staatsblad: 19-06-2019
- Inwerkingtreding: 29 -06-2019
- In het verzameldecreet worden een aantal technische wijzigingen doorgevoerd aan diverse decreten over omgeving en natuur.
- Er werd een bepaling ingevoerd dat privé-eigenaars op hun terrein moeten toestaan dat maatregelen tegen **exoten** worden genomen, indien de eigenaars dit niet vrijwillig toestaan.

In het verzameldecreet worden een aantal **technische wijzigingen** doorgevoerd aan **diverse decreten over omgeving en natuur**. Dit decreet trad op 29 juni 2019 grotendeels in werking. Het houdt onder andere wijzigingen in aan het bosdecreet, het jachtdecreet, het natuurdecreet en het decreet van 9 mei 2014 tot wijziging van de regelgeving over natuur en bos.

Essentieel is dat het bosdecreet en natuurdecreet gewijzigd zijn in die zin dat bestuurlijke maatregelen die opgelegd werden aan de vorige beheerder nu ook bindend worden voor de nieuwe beheerder en dat bestuurlijke maatregelen ten aanzien van een beheerder in de notariële akte moeten worden opgenomen. Ook werd een bepaling toegevoegd die oplegt dat illegaal opgerichte constructies in bossen niet in stand mogen gehouden worden, naast het al bestaande verbod om dergelijke constructies op te richten.

Verder kunnen gronden die werden gerooid volgens de procedure met eenvoudige schriftelijke melding, zoals vermeld in artikel 87 van het bosdecreet, 20 jaar na rooiing niet meer gebruikt worden als grond voor het uitvoeren van compenserende bebossing.

Ten laatste werd een bepaling ingevoerd dat privé-eigenaars op hun terrein moeten toestaan dat maatregelen tegen exoten worden genomen, indien de eigenaars dit niet vrijwillig toestaan.

<https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1031800¶m=informatie&ref=search&AVIDS>

Wetgeving – Natuurdecreet, artikel 51

- Art. 51- § 3 (pars) -- "ambtshalve [kunnen] op **private terreinen** door [...] personen in opdracht van het agentschap maatregelen worden uitgevoerd inzake beheer en bestrijding van [...] zorgwekkende invasieve uitheemse soorten. [...].
- De maatregelen [...] kunnen alleen [...] worden uitgevoerd indien de eigenaar [...] van een privaat terrein na schriftelijk verzoek niet **zelf** in beheer of bestrijding voorziet.
- Voor de ambtshalve uitvoering moet **schriftelijke toestemming** door de eigenaar [...] zijn bekomen.
- Ingeval geen toestemming wordt bekomen, kan de eigenaar [...] **aansprakelijk** worden gesteld voor de beheerkosten of herstellkosten die voortkomen uit de populatie van de betreffende soort op zijn terrein.
- De maatregelen [...] kunnen alleen maatregelen zijn die zijn opgenomen in een **beheerregeling**

Aan artikel 51, § 3, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002, worden een tweede, derde en vierde lid toegevoegd, die luiden als volgt: "Met behoud van de bevoegdheden van de toezichthoudende ambtenaren krachtens andere wetten of decreten, kunnen ambtshalve op private terreinen **door het agentschap of personen in opdracht van het agentschap maatregelen** worden uitgevoerd inzake **beheer en bestrijding** van:

1° in het wild voorkomende, voor de Europese Unie zorgwekkende **invasieve uitheemse soorten**. Dat zijn uitheemse soorten waarvan de negatieve effecten zodanig zijn dat conform artikel 4, lid 3, van verordening nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten, gezamenlijk optreden op het niveau van de **Unie** vereist is;

2° in het wild voorkomende, voor het Vlaamse Gewest zorgwekkende invasieve soorten. Dat zijn soorten die in het **Vlaamse Gewest op een lijst** zijn geplaatst als vermeld in artikel 12 van de voormelde verordening;

3° in het wild voorkomende, voor België zorgwekkende invasieve soorten. Dat zijn soorten die op een **nationale lijst** zijn geplaatst.

De maatregelen, vermeld in het tweede lid, kunnen alleen maatregelen zijn die zijn opgenomen in een beheerregeling die de Vlaamse Regering vaststelt.

De maatregelen, vermeld in het tweede lid, kunnen alleen ambtshalve worden uitgevoerd indien de eigenaar, de huurder, de exploitant of de grondgebruiker van een privaat terrein na schriftelijk verzoek niet zelf in beheer of bestrijding voorziet. Voor de ambtshalve uitvoering moet schriftelijke toestemming door de eigenaar, de huurder, de exploitant of de grondgebruiker zijn bekomen. Ingeval geen toestemming wordt bekomen, kan de eigenaar, de huurder, de exploitant of de grondgebruiker aansprakelijk worden gesteld voor de beheerkosten of herstellkosten die voortkomen uit de populatie van de betreffende soort op zijn terrein."

Beheerregelingen

Wetgeving - Beheerregelingen

- Het Soortenbesluit voorziet het instrument van **beheerregeling**
- Definitie beheerregeling : een **geheel van maatregelen** van soortenbeheer, gericht op het voorkomen of herstellen van hinder, risico of schade, veroorzaakt door bepaalde soorten dieren of planten
- beheerregeling voor een **bepaalde soort** of voor een bepaalde **groep van soorten** wordt, op initiatief van de minister, opgemaakt door of in opdracht van het ANB.
- De minister stelt de beheerregeling vast
- Een beheerregeling is geldig voor een periode van maximaal **5 jaar**, kan verlengd worden.

Het Soortenbesluit voorziet het instrument van een beheerregeling, waarmee acties worden vastgelegd inzake het beheer van soorten die hinder, risico of schade veroorzaken. Uitheemse soorten die ecologische schade aanrichten (en dus als 'invasief' kunnen worden bestempeld), kunnen dus ook het onderwerp van een beheerregeling vormen.

Wetgeving - Beheerregelingen

- volgende maatregelen kunnen opgenomen worden:
 1. uitvoeren van sensibiliseringsacties, daarbij inbegrepen het uitbrengen van codes van goede praktijk;
 2. het verrichten, het laten verrichten of het opleggen van specifieke beheer - of bestrijdingsacties;
 3. het sluiten van overeenkomsten met provinciale of lokale overheden of met rechtsonderhorigen, organisaties of verenigingen, met het oog op het opzetten van regionale of plaatselijke beheer - of bestrijdingsacties;
 4. als het gaat over invasieve soorten, het beperken of verbieden van het onder zich hebben, het vervoeren, het verhandelen of het ruilen, te koop of in ruil aanbieden van specimens of eieren van de soorten in kwestie, het kweken, het toestaan zich voort te planten, te worden gekweekt of geteeld.

Wetgeving - Beheerregelingen

onderdelen beheerregeling:

- 1° de soorten waarop de beheerregeling van toepassing zal zijn;
- 2° de personen of de categorieën van personen die de maatregelen zullen uitoefenen;
- 3° de maatregelen die zullen mogen of moeten worden uitgevoerd, en de middelen of methoden die daarbij zullen mogen of moeten worden gebruikt;
- 4° in voorkomend geval de te verlenen afwijkingen
- 5° de omstandigheden van tijd en plaats waaronder de maatregelen zullen mogen worden uitgevoerd;
- 6° de voorwaarden en lasten waaronder de maatregelen zullen mogen worden uitgevoerd;
- 7° de controles die zullen worden uitgevoerd;
- 8° een sensibilisatie - of communicatiestrategie.

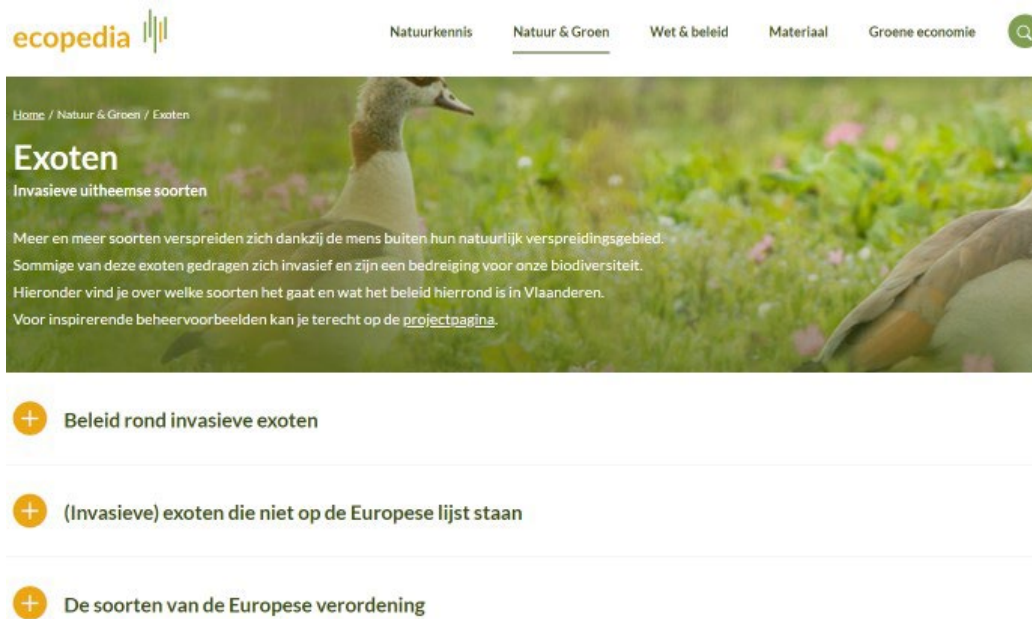

Info over invasieve exoten

Soorten Europese verordening

Info Soorten Europese verordening

- Ecopedia : <https://www.ecopedia.be/>

The screenshot shows the Ecopedia website interface. At the top, there is a navigation menu with the following items: 'Natuurkennis', 'Natuur & Groen' (which is underlined), 'Wet & beleid', 'Materiaal', and 'Groene economie'. A search icon is located on the right side of the menu. Below the navigation, the page title 'Exoten' is displayed in a large font, followed by the subtitle 'Invasieve uitheemse soorten'. The main content area features a background image of a duck in a field of pink flowers. Below the image, there is a short paragraph of text: 'Meer en meer soorten verspreiden zich dankzij de mens buiten hun natuurlijk verspreidingsgebied. Sommige van deze exoten gedragen zich invasief en zijn een bedreiging voor onze biodiversiteit. Hieronder vind je over welke soorten het gaat en wat het beleid hierrond is in Vlaanderen. Voor inspirerende beheervoorbeelden kan je terecht op de [projectpagina](#).' At the bottom of the page, there are three orange circular icons with a plus sign, each followed by a text label: '+ Beleid rond invasieve exoten', '+ (Invasieve) exoten die niet op de Europese lijst staan', and '+ De soorten van de Europese verordening'.

Info Soorten Europese verordening

- Belgian National Scientific Secretariat on Invasive Alien Species : invasieve planten van de Unielijst (iasregulation.be)

Uitheimse soorten | EU IUS Verordening | Implementatie in België | Soorten | Projecten | Vergunningen | FAQ

Documenten | Links

INVASIEVE PLANTEN VAN DE...

Home / Soorten / Invasieve planten van de Unielijst

Door in onderstaande soortenlijst op de Nederlandse soortnaam te klikken, krijg je meer informatie over de Unie aangerekende plantensoorten, specifiek aangepast aan de Belgische realiteit. Je ontdekt de huidige verspreiding in België, hoe de soort het land binnenkwam en zich hier verspreid, hoe het de oorspronkelijke biodiversiteit en hoe je hem herkent.

Het is verboden om deze planten in België of de rest van de Europese Unie in te voeren, vervoeren, commercieel te verspreiden, te kweken, te gebruiken, te verspreiden of in de natuur te brengen.

Klik op PRA (Post Risk analysis) om de risico-analyse voor de soort te raadplegen.

PLANTEN

WATERPLANTEN

LATIJNSE NAAM	ENGELS	NEDERLANDS	FRANS	DUIITS	PRA
<i>Alysicarpus phylloides</i>	Alygator-weed	Alygatorkruid	Herbe à alligator	Alygatorkraut	PRA
<i>Cabomba caroliniana</i>	Fanwort	Waterwaan	Cabomba de Caroline	Karolina-Haarnisse	PRA
<i>Potamogeton amplifolius</i>	Water hyacinth	Waterhyacint	Jacinthe d'eau	Wasserhyazinthe	PRA

Info Soorten Europese verordening

- Belgian National Scientific Secretariat on Invasive Alien Species : invasieve dieren van de Unielijst (iasregulation.be)

Uitheimse soorten | EU IUS Verordening | Implementatie in België | Soorten | Projecten | Vergunningen | FAQ

Documenten | Links

INVASIEVE DIEREN VAN DE...

Home / Soorten / Invasieve dieren van de Unielijst

Door in onderstaande soortenlijst op de Nederlandse soortnaam te klikken, krijg je meer informatie over de Unie aangerekende diersoorten, specifiek aangepast aan de Belgische realiteit. Je ontdekt de huidige verspreiding in België, hoe de soort het land binnenkwam en zich hier verspreid, hoe het de oorspronkelijke biodiversiteit en hoe je het herkent.

Het is verboden om deze dieren in België of de rest van de Europese Unie in te voeren, vervoeren, commercieel te verspreiden, te kweken, te gebruiken, te verspreiden of vrij te laten in de natuur. Bovendien mag je deze soorten niet houden, tenzij het gaat om gezelschapdieren die je tot maximaal 1 jaar na opname in de Unielijst verworft.

Klik op PRA (Post Risk analysis) om de risico-analyse voor de soort te raadplegen.

DIEREN

GEWERVELDEN

ZOOGDIEREN

LATIJNSE NAAM	ENGELS	NEDERLANDS	FRANS	DUIITS	PRA
<i>Axis axis</i>	Chital	Axisantilope	Cerv axis	Axisantilope	PRA
<i>Callosinus erythronus</i>	Pallas' squirrel	Roodbuisekhoorn	Écureuil de Pallas	Pallas-Schönhörnchen	PRA
<i>Callosinus fargesoni</i>	Fargeson's squirrel	Thaise Eekhoorn	Écureuil de Fargeson	Fargeson-Hörnchen	PRA

Invasieve exoten: een drietrapsaanpak

1. Preventie

- voorkomen is beter dan genezen
- weten welke uitheemse soorten invasief kunnen worden en welke soorten al invasief zijn, kan je er bewust voor kiezen om deze soorten
- niet kopen of vermijden dat ze in de vrije natuur terecht komen
brochure 'Alternatieven voor invasieve Plant anders. Kies voor biodiversiteit in de tuin.'
folder 'Stop de verspreiding van invasieve waterplanten'
- gezonde natuur zorgt dat invasieve soorten zich moeilijker kunnen vestigen

2. Snel opsporen en ingrijpen

- Signaleringsnetwerk waarnemingen.be/exoten
- ingeven waar je een bepaalde invasieve soort gezien hebt
- registratie is eenvoudig en staat voor iedereen open
- Beheerders en beleidsmakers: inschrijven op automatische waarschuwingen per e-mail. Inschrijven voor waarschuwingen kan voor specifieke soorten of gebieden.

3. Beheren en terugdringen(?)

- beheerders verantwoordelijk voor de "deugdelijke staat" van de terreinen.
- terreinen zo beheren dat bedreigingen door invasieve exoten beheersbaar blijven
- uitgangssituatie bepaalt of de beslissing om tot bestrijding over te gaan zinvol is

Andere invasieve exoten

Andere invasieve exoten

- Opgelijst in verschillende lijsten, afhankelijk van het doel
- Vademecum Invasieve Uitheemse Planten
 - Soorten waarvoor wordt geoordeeld dat bestrijden of beheren aan de orde is in Vlaanderen (soms enkel in specifieke gebieden of situaties en niet steeds in geheel Vlaanderen)
- AlterIAS (kweek & verkoop)
- waarschuwingssoorten op www.waarnemingen.be/exoten
- Harmonia - Belgian Forum on Invasive Species
- LIFE RIPARIAS early alert

Naast de EU-soortenlijst met IUS, zijn er nog **andere lijsten met invasieve exoten** afhankelijk van het beoogde doel.

1. De soortenlijst gehanteerd in het **vademecum** werd zorgvuldig samengesteld door een panel van specialisten en beheerders. Voor de discussie werd gebruik gemaakt van de soortenlijsten van zowel Harmonia en AlterIAS, van de waarschuwingssoorten op www.waarnemingen.be/exoten en van expertenkennis over de recentste bevindingen. Het uitgangspunt bij de opmaak van Vademecum Invasieve Uitheimse Planten was om soorten op te nemen waarvoor wordt geoordeeld dat **bestrijden of beheren** aan de orde is in Vlaanderen (hoewel soms enkel in specifieke gebieden of situaties en niet steeds in geheel Vlaanderen).

Het uitgangspunt voor dit vademecum was dus om soorten op te nemen waarvoor beheerders van groen of natuur nood hebben aan kennis om de soorten te bestrijden of beheren. Deze doelstelling verschilt daarom van twee andere initiatieven:

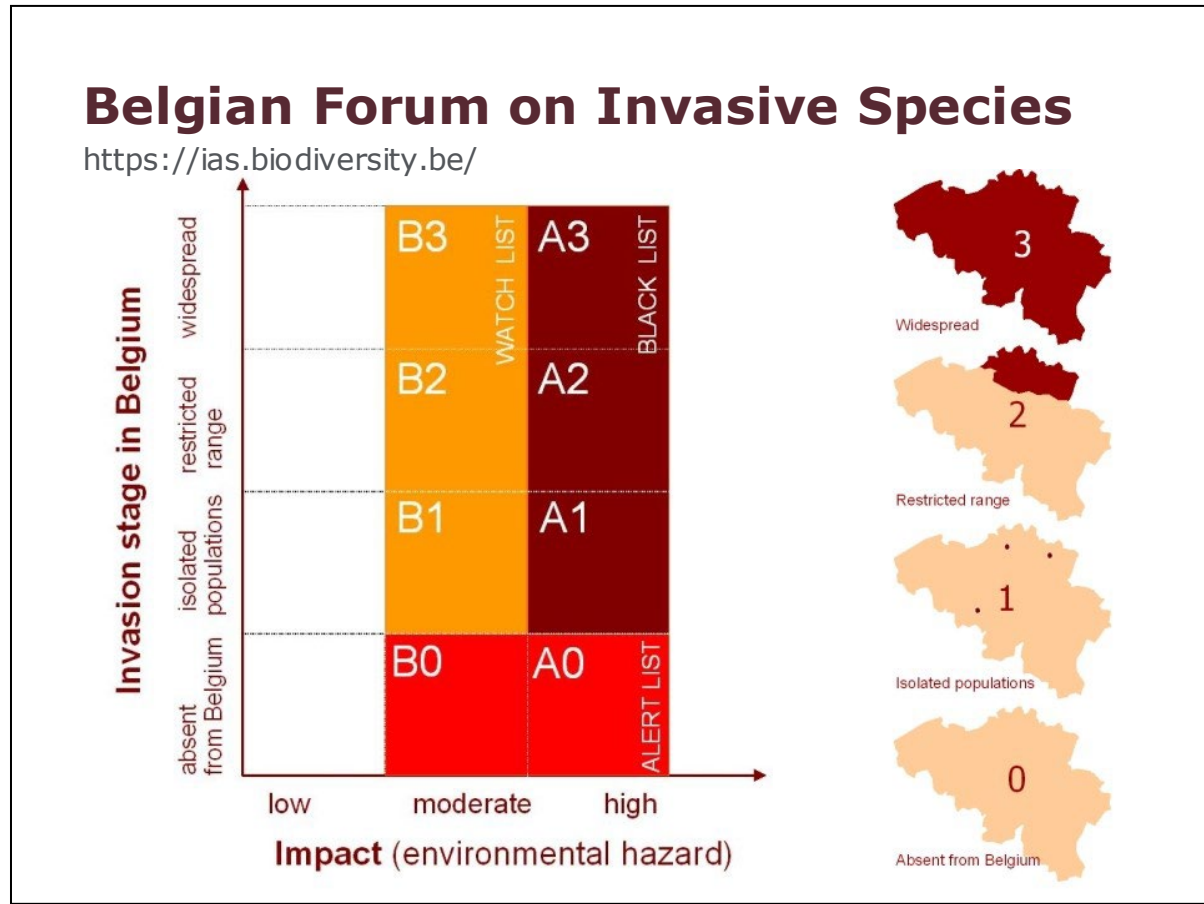
2. Bij de Gedragscode invasieve planten in België (i.h.k.v. het **AlterIAS-project**) werden afspraken gemaakt met de groensector over welke planten niet langer te kweken of aan te planten. Er werd eveneens afgesproken over welke planten te adviseren om deze niet aan te planten bv. in of nabij gebieden met hoge natuurwaarde.
3. Bij het **waarschuwingssysteem op www.waarnemingen.be/exoten** was het uitgangspunt om die soorten op te nemen die problematisch zijn en nog niet of slechts in beperkte mate in Vlaanderen voorkomen, of die momenteel nog sterk toenemen in hun voorkomen.

De gehanteerde soortenlijsten voor deze drie verschillende initiatieven komen grotendeels overeen, echter door de verschillende doelstellingen verschillen ze in beperkte mate. In het Vademecum beheer van invasieve uitheimse planten worden bijvoorbeeld geen specifieke fiches opgenomen voor soorten die:

- a) Bijna uitsluitend in habitats voorkomen die zeer gevoelig zijn aan verstoring waardoor bestrijding bijna steeds meer schadelijke gevolgen heeft dan wanneer deze met rust worden gelaten zoals voor typische bossoorten als schijnaardbei. Voor dergelijke soorten is bestrijding niet aangewezen maar kunnen afspraken zoals binnen het kader van het AlterIAS-project m.b.t. het niet kweken of aanplanten van dergelijke soorten zeer effectief zijn.
- b) Bijna enkel voorkomen in habitats waar bestrijding meestal niet noodzakelijk is zoals in stedelijke omgeving, bv. fluweelboom.
- c) Reeds jarenlang in Vlaanderen aanwezig zijn zonder fors toe te nemen of zeer wijd verspreid zijn zonder ernstige problemen te veroorzaken, bv. bezemkruiskruid.

Deze soorten worden dus niet in detail behandeld in het vademecum, maar voor die soorten waarvoor bestrijding wel een goede zaak blijft, werd geopteerd deze in een B-lijst op te nemen. Deze lijst en het vademecum zijn een momentweergave. De verwachting is dat het aantal invasieve exoten de volgende jaren verder zal toenemen. Voor de bestrijding van de soorten vermeld in de B-lijst van het vademecum alsook nieuwe invasieve soorten geldt in de meeste gevallen uitroeiing door uittrekken en afvoeren als meest efficiënte aanpak. Uiteraard geldt dit voor invasies van natuurlijke habitats. In tuinen vormen deze soorten daarom niet meteen een probleem.

Harmonia - Belgian Forum on Invasive Species

Het Belgisch Forum voor Invasieve Soorten verzamelt wetenschappelijke informatie over de aanwezigheid, de verspreiding, de auto-ecologie, de nadelige gevolgen en het beheer van invasieve uitheemse soorten in België bij en is verantwoordelijk voor de opstelling van een zwarte lijst met soorten die een sterke nadelige impact hebben op de biodiversiteit.

Invasieve exoten van het Waarschuwingssysteem

Om via waarnemingen.be locaties van invasieve exoten te bekijken, ga je naar <https://waarnemingen.be/species/invasieve-exoten/>

Daar krijg je meer info over de invasieve exoten en de verspreiding ervan.

waarnemingen.be/exoten

Waarschuwingssysteem Invasieve Exoten

Invasieve uitheemse soorten zijn dieren en planten die door menselijk toedoen in de natuur bij ons terecht komen, zich massaal kunnen uitbreiden en een bedreiging vormen voor de biodiversiteit en ecosysteemdiensten. Ze veroorzaken voor miljarden euro's schade aan de Europese economie. Hoe langer ze ongestoord uitbreiden, hoe moeilijker en duurder om ze te bestrijden. Een snelle opsporing is dus belangrijk om te kunnen ingrijpen.

Natuurvrijwilligers kunnen op veel plaatsen uitkijken naar deze probleemsoorten. De gegevens van Waarnemingen.be vormen dan ook een belangrijke bron van informatie over invasieve exoten (meer informatie). Via dit waarschuwingssysteem, uitgewerkt door Natuurpunt in opdracht van het INBO en in samenwerking met de Belgische regio's, komen meldingen van invasieve exoten snel tot bij terreinbeheerders en bevoegde overheden. Informatie over het beheer van de soorten vind je op de [exotenvagina's van Ecopedia](#).

**Je kan hier meldingen van exoten invoeren, raadplegen of je inschrijven op het meldsysteem via het tabblad "Alerts". Wil je de soort leren herkennen? Via de knop "Determinatie" onder de foto kan je ook herkenningsfiches voor de belangrijkste soorten terugvinden. **

We onderscheiden vier lijsten exoten:

- **Exoten van de Unielijst:** alle invasieve uitheemse soorten die op de Unielijst van de EU Verordening staan, inclusief soorten die nog niet werden waargenomen. Alle informatie over de EU Verordening en de Belgische aanpak van exoten is terug te vinden op de website van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat IAS;
- **Alarmlijst:** soorten die bij ons nog niet of slechts op een paar plaatsen gevestigd zijn en waarvoor dringende actie nodig is;
- **Opkomende soorten:** soorten die bij ons in volle uitbreiding zijn;
- **Gevestigde soorten:** soorten die al een ruime verspreiding kennen in ons land, maar nog steeds uitbreiden of een impact hebben op de natuur.

Een melding op dit waarschuwingssysteem kan leiden tot een beheeractie. Het lijstensysteem is in hoofdzaak gebaseerd op **objectieve criteria**. Voor meer informatie over het huidige beleid en beheer van invasieve exoten kan u terecht bij: [Vlaanderen](#), [Brussel](#), [Wallonië](#).

soort Alle soortgroepen Alle soortenlijsten alleen soorten volgens lokale richtlijn

Wis filters

Laurierkers
Prunus laurocerasus

Rimpelige cotoneaster
Cotoneaster rehderi

Rode ribes
Ribes sanguineum

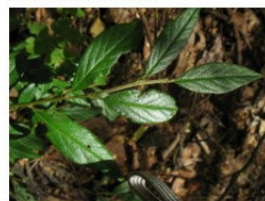
Ruige fijnstraal
Erigeron floribundus

Spaanse hyacint
Hyacinthoides hispanica

Wilgbladige cotoneaster
Cotoneaster salicifolius

Gewone Wasbeer
Procyon lotor

Zwarte appelbes
Aronia x prunifolia (A. arbutifolia x A. ...

Door op het gewenste km-hok te klikken, is het mogelijk om de details van de groeiplaats van de exoot te ontdekken.

Reuzenrabarber

Gunnera tinctoria (MOLINA) MIRB. zeer zeldzaam ●
incidentele invoer ●

Planten Gunneraceae Gunnera **Gunnera tinctoria** Soort

Details Waarnemingen Kaarten Foto's Geluiden Statistieken Op/in Namen Projecten

Verspreidingskaart

Gebruik interval
2014-06-08 2024-06-05 Alleen goedgekeurd 10km-grid Filter

Opgeteld 4 maximum individuen in 4 cellen (min: 1 median: 1 max: 1).
■ Natuurlijk voorkomen ■ Alleen escapes ■ Alleen aangeplant

Details Waarnemingen Foto's Geluiden Soorten gezien

2014-06-08 - 2024-06-05 Reuzenrabarber - *Gunnera tinctoria* Alle zeldzaamheden

Filter Wis filters Als tabel Toon geavanceerd

2020-04-12 - Reuzenrabarber - *Gunnera tinctoria*

Life riparias

RIPARIAS

De Belgische overheden bundelen hun krachten in het LIFE RIPARIAS project (Reaching Integrated and Prompt Action in Response to Invasive Alien Species) om - over gewestgrenzen - invasieve uitheemse soorten in en rond rivieren en vijvers optimaal te beheren. Dit project werd mogelijk dankzij de cofinanciering van de Europese Unie in het kader van het LIFE Programma. <https://www.riparias.be/nl/>

Voor het LIFE RIPARIAS-gebied (een gebied van 260.000 hectare in het Scheldedistrict dat de stroomgebieden van Dijle, Mark en Zenne omvat) werd een alert list van opkomende zoetwater- en oeverplanten en rivierkreeftsoorten opgesteld door middel van een screening in drie stappen van uitheemse soorten die op de Belgische markt voor sierdoeleinden verkrijgbaar zijn. Ze omvat soorten met middelhoge tot zeer hoge milieurisicoscores, beoordeeld via het risicoscoresysteem Harmonia+. De alert list bestaat uit 10 plantensoorten en 5 rivierkreeftsoorten met uitheemse oorsprong in verschillende regio's van de wereld.

Samen met de IAS die voor de EU zorgwekkend zijn, zullen de in de alert list opgenomen soorten aan verscherpt toezicht worden onderworpen via actie C1 en vormen zij de spil voor vroegtijdige uitroeiing via actie C2 van het LIFE RIPARIAS-project.

Gebundelde lijst invasieve exoten

Alle invasieve exoten uit de voorgaande beschreven lijsten, zijn samen gezet in 1 overzichtelijke Excel-tabel. Deze kan gebruikt worden om een **exotentoets** in een gemeente of een bepaald gebied uit te voeren. Deze tabel is op de website van de provincie Antwerpen te downloaden: [Invasieve exoten \(provincieantwerpen.be\)](http://Invasieve%20exoten%20(provincieantwerpen.be))

Lijst van invasieve exoten

	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Soortgr	EU lijst	IAS	Tech. vad. invas uith. planten	Ecopedia	Waarschuwn gssys. Inv. Exoten	aankoopgid
4	<i>Acridotheres cristatellus</i>	Kuifmaina	dieren					X	
5	<i>Acridotheres tristis</i>	treurmaina	dieren	X			X	X	
6	<i>Aedes albopictus</i>	Tijgermug	dieren					X	
7	<i>Aix galericulata</i>	Mandarijneend	dieren		X				
8	<i>Alopecurus aegyptiacus</i>	Nijlgans	dieren	X	X		X	X	
9	<i>Ameiurus nebulosus</i>	Bruine Amerikaanse dwergmeerval	dieren		X				
10	<i>Anoplophora chinensis</i>	Oost-Aziatische Boktor	dieren					X	
11	<i>Anoplophora glabripennis</i>	Aziatische boktor	dieren					X	
12	<i>Anser indicus</i>	Indische Gans	dieren		X			X	
13	<i>Arthurdendylus triangulatus</i>	Nieuw-Zeelands landplatworm	dieren	X			X	X	
14	<i>Bipalium kewense</i>	Hamerhoofdlandplatworm	dieren					X	
15	<i>Branta canadensis</i>	Canadese gans	dieren		X		X		
16	<i>Callosiurus erythraeus</i>	Pallas eekhoorn	dieren	X	X		X	X	
17	<i>Callosiurus finlaysonii</i>	Thaise eekhoorn	dieren		X			X	
18	<i>Carassius gibelio</i>	Giebel	dieren		X				
19	<i>Castor canadensis</i>	Canadese bever	dieren		X				
20	<i>Cervus nippon</i>	Sikahert	dieren		X			X	
21	<i>Chrysemys picta</i>	Amerikaanse Sierschildpad	dieren					X	
22	<i>Corvus splendens</i>	huiskraai	dieren	X			X	X	
23	<i>Cygnus atratus</i>	Zwarte zwaan	dieren		X			X	
24	<i>Dama dama</i>	Damhart	dieren		X			X	
25	<i>Diabrotica virgifera</i>	Maiswortelboorder	dieren					X	
26	<i>Eriocheir sinensis</i>	Chinese wolhandkrab	dieren	X			X	X	
27	<i>Eutamias sibiricus</i>	Siberische Grondeekhoorn	dieren					X	
28	<i>Faxonius limosus</i>	Gevlekte Amerikaanse Rivierkreeft	dieren					X	

Exotentoets / screening

Elke terreinbeheerder is verantwoordelijk voor het beheer van de invasieve, uitheemse soorten op zijn terrein. Per gemeente kan er een lijst gegenereerd worden van de waargenomen soorten.

Exotentoets / screening

NL Mieke Hoogewijs -

Invoeren -
Ontdek -
Projecten -
Mijn Waarnemingen.be -
Over ons -

Waarnemingen
Omgeving
Soorten
Locaties
Foto's
Geluiden
Gebruikers

Recente zeldzaamheden ● zeer zeldzaam ● zeldzaam

Alles
Vogels
Zoogdieren
Reptielen en amfibieën
Dagvlinders
Meer -

2024-06-05

17:05	● <i>Potentilla recta subsp. obscura</i>	Zonhoven - Teut - Fietsp...	 1
16:54	● <i>Koekruid - Vaccaria hispanica</i>	Waasmunster - LIA-park ...	 1
16:47	● <i>Mediterrane prachtblindwants - Closterotomus triv...</i>	BW, VB	 6

Nieuws

Waarnemingen.be nieuwsbrief

Lees hier de laatste Waarnemingen.be nieuwsbrief . In de toekomst de nieuwsbrief ook ontvangen in je mailbox? Wijzig je voorkeuren via je profiel. Zo krijg je de volgende nieuwsbrief in je mailbox en ontvang je een mailtje als een validator een suggestie heeft voor je waarnemingen. Twee vliegen in 1 klap dus!

PTT-telling: Wintervogels tellen

NL Mieke Hoogewijs -

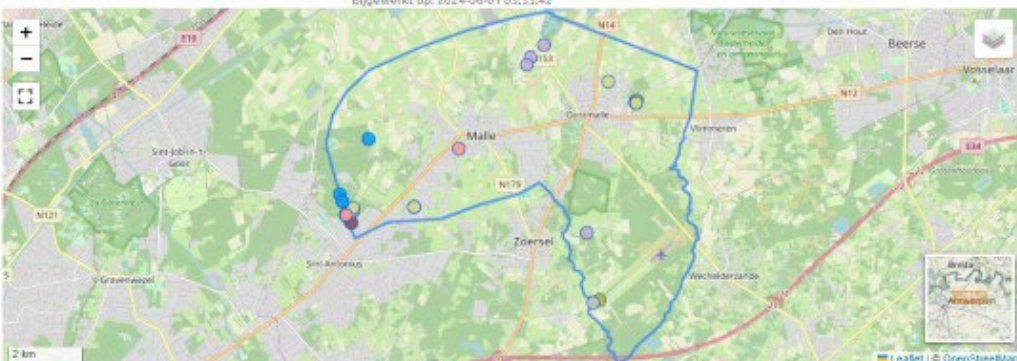
Invoeren -
Ontdek -
Projecten -
Mijn Waarnemingen.be -
Over ons -

Malle België

Details
Waarnemingen
Foto's
Geluiden
Soorten gezien
Daglijst waarnemers
BioBlitzes

Naam	Malle	Data	Aantal	Gebruiker	Waarnemingen
Oppervlakte	51,88 km ²	Waarnemingen	140.712	Paul De Cnodder	21.275
Land	België	Gebruikers	1.935	Wim Veraghtert	13.536
Provincie	Anwerpen	Foto's	35.749	Tom Goossens	11.902
		Geluiden	18	Cuy Laurijssens	4.684
		Soorten	4.461	Jos Jansen	4.201

Bijgewerkt op: 2024-06-01 05:33:42

Waarnemingen.be NL Mieke Hoogewijs

Invoeren - Ontdek - Projecten - Mijn Waarnemingen.be - Over ons

Malle België

Details Waarnemingen Foto's Geluiden Soorten gezien Ranglijst waarnemers BioBlitzes

Planten Alle taxa vanaf tot Alle maanden

Alle soorten Filter Wis filters

Inclusief exoten en uitgestorven soorten Gebruik lokale taxonomie Inclusief escapes Alle soorten

30	Gevlekte scheerling	<i>Conium maculatum</i>	2016-06-10	2016-06-10	1	1
31	Peen	<i>Daucus carota</i>	1940-01-01	2024-05-20	30	30
32	Groot moerasscherm	<i>Helosciadium nodiflorum</i>	2016-06-12	2023-08-16	7	7
33	Reuzenberenklauw	<i>Heracleum mantegazzianum</i>	1991-05-01	2024-05-26	12	85
34	Gewone berenklauw	<i>Heracleum sphondylium</i>	1940-01-01	2024-05-29	80	84
35	Roomse kervel	<i>Myrrhis odorata</i>	2022-05-16	2022-05-16	1	1
36	Watertorkruid	<i>Oenanthe aquatica</i>	1940-01-01	2017-04-10	3	3
37	Pijptorkruid	<i>Oenanthe fistulosa</i>	1940-01-01	1940-01-01	1	1
38	Straalscherm	<i>Orlaya grandiflora</i>	2024-06-03	2024-06-03	1	1

Provincie Antwerpen

Om ook de exoten in de lijst weer te geven; is het nodig om "inclusief exoten en uitgestorven soorten" aan te vinken. Klik vervolgens op filter en alle soorten van de gemeente worden zichtbaar.

Het is mogelijk om deze soortenlijst te kopiëren en in een Excel-document te plakken (via "plakken speciaal" als "tekst"). Zie verder.

Door op het kaartsymbool te klikken, krijg je de waarnemingslocaties van de desbetreffende soort in je gemeente te zien.

Waarnemingen.be NL Mieke Hoogewijs

Invoeren - Ontdek - Projecten - Mijn Waarnemingen.be - Over ons

Malle België

Details Waarnemingen Foto's Geluiden Soorten gezien Ranglijst waarnemers BioBlitzes

1991-05-01 - 2024-05-26 Reuzenberenklauw - *Heracleum mantegazzianum* Alle zeldzaamheden

Zoek Wis filters Toon geavanceerd

Door op een punt te klikken krijg je de details van de waarneming te zien.

Reuzenberenklauw algemeen
Heracleum mantegazzianum SOMMIER & LEVIER ingeburgerd

Planten Apieceae Heracleum *Heracleum mantegazzianum* Soort

1 ter plaatse

📅 2022-06-16 14:18
 👤 Daan
 📍 Oostmalle - Weilanden Sint-Lenaertsebaan (AN)
 ✅ Goedgekeurd (met bewijs)

GPS 51.3211, 4.6968
 Lambert 1972 172869 223525
 Nauwkeurigheid onbekend
 Bron Obsidentify

	A	B	C	D	E	F	G	H
	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Soortgroep	EU lijst	IAS	Tech. vad. invas. uith. planten	Ecopedia	Waarschuingssys. In Exoten
1	<i>Acacia saligna</i>	wilgacacia	planten	X			X	X
2	<i>Acer negundo</i>	Vederesdoorn	planten		X	X		X
3	<i>Acer rufinerve</i>	Grijze bastesdoorn	planten		X	X	X	X
4	<i>Acridothères cristatellus</i>	Kuifmaina	dieren					X
5	<i>Acridothères tristis</i>	treurmaina	dieren	X			X	X
6	<i>Aedes albopictus</i>	Tijgermug	dieren					X
7	<i>Ailanthus altissima</i>	Hemelboom	planten	X	X	X	X	X
8	<i>Aix galericulata</i>	Mandarijneend	dieren		X			
9	<i>Aix galericulata</i>	Mandarijneend		29/07/1997	28/03/2021	12		
10	<i>Akebia quinata</i>	Klimbes / Schijnaugurk / Klimaugurk	planten		X	X		X
11	<i>Alopochen aegyptiaca</i>	Nijlgans		7/03/2000	12/04/2021	261		
12	<i>Alopochen aegyptiacus</i>	Nijlgans	dieren	X	X		X	X
13	<i>Alsophila aescularia</i>	Voorjaarsboomspanner		31/03/1998	5/04/2019	21		
14	<i>Altemanthera philoxeroides</i>	alligatorkruid	planten	X			X	X
15	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	Alsemambrosia	planten		X	X	X	X
16	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	Alsemambrosia		1/01/1940	26/07/2020	3		
17	<i>Ameiurus nebulosus</i>	Bruine Amerikaanse dwergmeerval	dieren		X			
18	<i>Amelanchier lamarckii</i>	Amerikaans krentenboompje	planten		X	X		
19	<i>Amelanchier lamarckii</i>	Amerikaans krentenboompje		1/06/1984	13/05/2021	28		
20	<i>Amelanchier spicata</i>	Dwergkrent	planten			X		X
21	<i>Andropogon virginicus</i>	Amerikaans bezemgras	planten	X			X	X
22	<i>Anoplophora chinensis</i>	Oost-Aziatische Boktor	dieren					X
23	<i>Anoplophora glabripennis</i>	Aziatische boktor	dieren					X
24	<i>Anser indicus</i>	Indische Gans	dieren		X			X

Tip: om de status van de waargenomen soorten te kennen, kan je de overzichtstabel van invasieve exoten downloaden vanop de provinciale website.

Selecteer zoals eerder aangegeven, de waargenomen soorten uit waarnemingen.be. Plak via "plakken speciaal" als "tekst" de waargenomen soorten (in een rode kleur) onderaan in deze overzichtstabel.

Als je dan de tabel opnieuw alfabetisch rangschikt op de kolom wetenschappelijk naam; dan krijg je snel te zien welke invasieve exoten er in je gemeente voorkomen.

Invoeren - Ontdek - Projecten - Mijn Waarnemingen.be - Over ons

Mieke Hoogewijs

Profiel Waarnemingen Foto's **Mijn gebruikerslocaties** Tellingen - Locaties - Alerts

Naam Filter

+ Nieuwe gebruikerslocatie Projectlocaties gebruiker

Naam	Verwijder	zoombaar	Bewerk
F1	Verwijder		Bewerk
Fietsbelevingscentrum	zoom naar Verwijder		Bewerk
Hooibeekhoeve	zoom naar Verwijder		Bewerk
Kanaal Dessel-Schoten Turnhout	zoom naar Verwijder		Bewerk
Mechelen	zoom naar Verwijder		Bewerk
Mol - Toemaathoek - prov. Antwerpen	zoom naar Verwijder		Bewerk

Soorten gezien
Soorten niet gezien

Je kan ook voor een eigen afgebakend gebied soortgegevens opzoeken.

Klik daarvoor bij "Mijn waarnemingen.be" op "Mijn Gebruikerslocaties".

En vervolgens kan je klikken op "Nieuwe gebruikerslocatie" om een nieuwe perimeter in te tekenen.

Nieuwe gebruikerslocatie

Naam

Geometrie

OK Ga terug

Alerts

Het is ook mogelijk om een melding te krijgen van waargenomen invasieve exoten op het grondgebied van je gemeente. Op die manier kan er snel gehandeld worden wanneer er een invasieve exoot wordt waargenomen in een gemeentelijk plantsoen of park!

Er zijn **2 mogelijkheden** om alert te ontvangen.

1. Ofwel via <https://waarnemingen.be/species/invasieve-exoten/alerts/>

Alerts - <https://waarnemingen.be/species/invasieve-exoten/alerts/>

Waarnemingen.be NL Mieke Hoogewijs

Invoeren Ontdek Projecten Mijn Waarnemingen.be Over ons

Zo maak je een melding

Home Waarnemingen **Invasieve exoten** Organismen Provinciale Prioritaire Soorten

Via deze pagina kan je alerts instellen op de hoogte van alle Exoten die opduiken in je gekozen provincie of gebieden.

Een melding instellen

Klik je gewoon meteen op de knop "Invoeren" houden we je op de hoogte van alle Exoten die opduiken in heel België. Dat zouden er veel te veel zijn. Stel dus in voor welke soorten we je op de hoogte moeten brengen.

- Onder "Soortenlijsten" bepaal je voor welke organismen je allemaal een melding wil ontvangen. Standaard staan alle soortenlijsten aan. Kruis de soortenlijsten weg waarvoor je niet op de hoogte wil blijven. Indien de overblijvende verzamelgroepen nog organismen bevatten waarvan je geen alerts wil ontvangen kan je deze afzonderlijk afkruisen in het veld "Zonder deze soorten". Als beheerder wil je bijvoorbeeld misschien wel melding ontvangen van elke invasieve exoot, behalve de Hakbandparkiet en de Chinese duizendknoop.
- Wil je alleen een alert ontvangen als de exoot in kwestie **In je buurt** gesignaleerd zijn? Kies 1 of meer Locaties door de naam van je gemeente of toponiem in het veld "Locaties" in te vullen. Alternatief kan je kiezen voor 1 provincie.
- Bewaar je Alert met de knop "Invoeren". Desgewenst kan je meerdere alerts instellen op deze manier. Bijvoorbeeld 1 dagelijkse alert voor alle exoten in je specifieke patch en een tweede wekelijkse alert enkel voor de lijst "opkomende soorten" de hele provincie of ruimere regio(s).

Zorg dat de instelling "Stuur mij e-mail notificaties" zeker aangevinkt staat in je profiel.

Species lists	Soort uitzonderen	Onzeker	Locatie	Land	Provincie	Interval	Alerted
Geen resultaten.							

Nieuwe alert

Soortenlijsten

Alarm lijst-België Flatzworm-Watch-België Gevestigde soorten-België LIFE DUNIAS-België Opkomende soorten-België

Soorten van Europese verordening-België

2. Ofwel via <https://alert.riparias.be/>

Alerts - <https://alert.riparias.be/>

LIFE RIPARIAS early alert

Hello

Beheer jij invasieve uitheemse soorten? Wil je weten waar ze voorkomen? Meld je aan, configureer je waarschuwingen en ontvang updates in je mailbox over nieuwe waarnemingen vanuit alle mogelijke gegevensbronnen.

Filters

Alle soorten

Alle datasets

Overall

Op elk moment geïmporteerd

636039 overeenkomende waarnemingen

Filtering op datumbereik inschakelen

